

VALG

DIEHTOJUOHKIN

Gielddastivra- ja fylkkadiggeválggat 2019

Dehálaš diehtu dutnje guhte áiggut jienastit

Válgabeaivi lea čakčamánu 9.b. Muite legitimašuvnna!

VALGdirektoratet

Gielddastivra- ja fylkkadiggeválggat 2019

Válggas mii mearridat gii galgá ovddastit min gielddastivrras ja fylkkadikkis.

Gielddastivra lea gieldda bajimus orgána. Doppe mearridit báikkálaš áššiin nugo mánáidgárddiin, mánáidsuodjalusas, plána- ja areálaáššiin, vuodđoskuvllain, dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusain, kulturdoaimbajuiin ja doapparfuolahusain.

Fylkkadiggi lea fylkkagieldda bajimus orgána. Fylkkadiggi mearrida áššiin nugo joatkkaskuvllain, fylkkageainnuin oktan gullelaš feargagaskkaiguin, báikkálaš kollektiivasáhtus ja kulturdoaimbajuiin. Oslos leat gielddastivraválggat ja gávpot-oasselávdegotteválggat, muhto eai fylkkadiggeválggat.

Báikkálaš áššit dat váikkuhit du árgabeaivái eanemusat. Go jienastat, de leat mielde mearrideamen gii galgá ovddastit du ja du beroštumiid gielddastivrras ja fylkkadikkis.

Dán gihppagis leat dieđut mo galgá jienastit.

Válgabeaivi lea vuossárgga čakčamánu 9.b. 2019.

Olu gielddat dollet maiddái válggaid sotnabeaivvi čakčamánu 8.b. Gielda dieđiha šaddet go válggat ovtta vai guovtti beaivvi badjel.

Muitte legitimašuvnna go jienastat

Válgaláhka gáibida ahte jienasteaddji, gean jietnavuostáiváldi ii dovdda, duodašta iežas identitehta. Legitimašuvdna sáhttá omd. leat pássa, vuodjinkoarta dahje bájkkokoarta govain, muhto sáhtát maiddái geavahit earálágan legitimašuvnna. Legitimašuvnna galgá anjke leat jienasteaddji namma, riegeádanbeaivi ja govva.

Jus orut ásahusas nugo buhcciidsiidnas, buohcciviesus dahje giddagasas, de sáhtát oažžut ásahusbargi duodaštut iežat identitehta.

Buot jienasteddjiide sáddejuvvo válgakoarta

Válgakoartta ovdasiiddus leat dieđut guđe válgalanjas don leat registrerejuvvon ja goas dat lea rabas válgabeaivvi. **It dárbbáš válgakoartta go áigut jienastit, muhto dainna seasttát áiggi.** Válgakoarta ii gusto legitimašuvdnan.

Geas lea jienastanvuoigatvuohta?

- Norgga stáhtaborgárat geat leat deavdán 18 jagi ovdalgo 2019 nohká, ja geat leat, dahje leat leamaš, álbmotregistrerejuvvon ássin Norggas.
- Stáhtaborgár eará davviriikkas (namalassii Dánmárkkus, Islánnas, Suomas dahje Ruotas) ja lea deavdán 18 jagi ovdalgo 2019 nohká, ja lea álbmotregistrerejuvvon Norgga ássin manjimustá geassemánu 30.b. 2019.
- Olbmot geat eai leat norgga stáhtaborgárat, muhto geat leat deavdán 18 jagi ovdalgo 2019 nohká, ja geat leat leamaš álbmotregistrerejuvvon Norgga ássin manjimustá golbma jagi ovdal válgabeaivvi.

Diplomatijja dahje konsuláhtadoaimmahaga bargiin ja sin bearatgottis lea jienastanvuoigatvuohta beroškeahtta ležžet go leamaš álbmotregistrerejuvvon ássin Norggas dahje eai. Sii eai dárbbas ohcat čáliheami jienastuslohkui.

Jus áigu geavahit jienastanvuoigatvuođa, de fertet jienasteaddji leat čálijuvvon muhtun gielddas jienastuslohkui ovdal válgabeaivvi.

Goas ja gos sáhtát jienastit?

Válgabeaivvi fertet jienastit dan gielddas gos leat registrerejuvvon ássin geassemánu 30.b. 2019. Sáhtát jienastit vaikko guđe válgalanjas gielddas.

Geahča boahte siiddus illustrašuvnnaid mat čájehit mo don jienastat iežat ruovttu-gielddas.

Ovdagihtii jienastit sáhtát lávvardaga borgemánu 10.b. rájes gitta čakčamánu 6.b. rádjai vaikko guđe gielddas.

Jienasteaddjit geat eai sáhte jienastit ovdagihtii jienastanáigodagas dahje válgabeaivvi, sáhttet váldit oktavuoađa gielddain ja jienastit suoidnemánu 1.b. rájes gitta dassái ovdagihtii jienasteapmi álgá borgemánu 10.b.

Jus it jienas iežat gielddas, de fertet jienastit veahá eará láhkai. Dalle oaččut jienastanlihpu mas leat guovddášlaččat registrerejuvvon politihkalaš bellodagaid namat. Jienastanlihpus eai leat bellodagaid evttohasat, it ge don sáhte danne addit personjiena. Fertet russet guđe bellodaga don jienastat.

Jus bellodat dahje joavku man don háliidat jienastit, ii leat jienastanlihpus, de sáhtát čállit dán bellodaga/joavkku nama jienastanlihppui. Sáhtát maiddá iš háhkat jienastanlihpu iežat gielddas ja geavahit dan jus háliidat addit personjienaid evttohasaide.

Jus it jienas iežat gielddas, de galgá válgabargi steampalastit jienastanlihpu ovdalgo bijat dan jienastanlihppokonfaluhttii. Válgabargi bidjá dasto jienastanlihppokonfaluhta ja du válgakoartta doavdnjekonfaluhttii. Don galggat dasto bidjat doavdnjekonfaluhta jienastanlihttái.

Jus dus ii leat válgakoarta, de galgá válgabargit deavdit dakkára dutnje. Du jienasteapmi sáddejuvvo du ruovttugildii lohkamii.

Seamma gusto maiddá **jus it jienas iežat fylkkas fylkkadiggeválggain.**

Jus leat buozas dahje bargonávccaheapme, de sáhtát gielddas ohcat beassat ovdagihtii jienastit ruovttus. Gielda dieđiha ohcanáigemeari birra.

Jus leat álbmotregistrerejuvvon gielddas dahje fylkkas masa gielda- ja regiovdnaođastus guoská, de galggat válljet áirasiid iežat ođđa gieldda ja fylkka gielddastivrii ja fylkkadiggái.

Gielda almmuha gos válgalanjat leat ja daid rahpanáiggiid.

 Borgemánus sáhtát maiddá gávdnat iežat válgalanja nehtas:
valglokaler.no

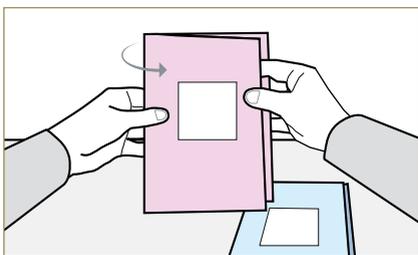
Mo jienastat iežat ruovttugielddas?

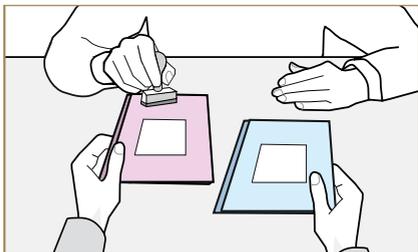
1) Válde jienastanlihpuid maid áiggut geavahit: ovtta gielddastivraválgii ja ovtta fylkkadiggeválggaide jus háliidat jienastit goappašiid válggain.

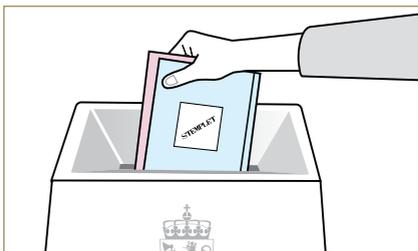
2) Jus áiggut addit personjienaid, de sáhtát jienastanlihpus russet ruktái listoevttohasaid bokte geaidna háliidat addit personjiena. Sáhtát addit personjiena nu olu evttohasaide go háliideaččat (geahča bagadallama boahpte siiddus).

3) Máhcas jienastanlihpuid nu ahte bellodatnamma šaddá máhccái ja steampalastinsadji ges olggobeallái – dalle ii sáhte oktage oaidnit maid don jienastat. It galgga bidjat jienastanlihpuid konfaluhttii it ge eará olgoža sisa.

4) Mana válgabargi lusa gii steampalastá jienastanlihpuid. Dát lea dehálaš vai jienasteapmi dohkkehuvvo.

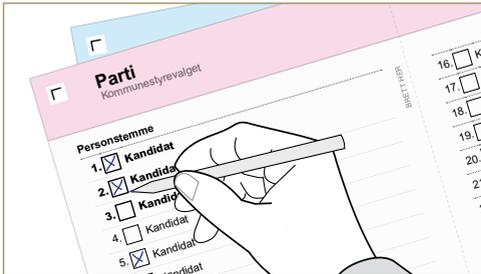
5) Bija jienastanlihpuid jienastanlihttái.

Oslos leat gielddastivra- ja gávpotoasselávdegotteválggat, muhto eai fylkkadiggeválggat. Jus leat čálihuvvon Oslo gieldda jienastuslohkui ja áiggut jienastit gávpotoasselávdegotteválggain, de sáhtát juogo geavahit mielde váldon jienastanlihpui gávpotoasselávdegotteválggaide dahje guoros árkká masa čálát bellodaga/ joavkku nama man jienastat. Jus geavahat guoros árkká, de fertet maddái čállit ahte lihppu gullá gávpotoasselávdegotteválggaide.

Sáhtát rievdadit jienastanlihpu

Jus háliidat váikkuhit dasa mat evttohasat válljejuvvojit, de sáhtát addit personjiena daidda evttohasaide geaid don háliidat galget oažžut dákkár personjietnalaasi. Mearridat ieš áiggu go rievdadit jienastanlihpu attedettiin personjiena. Jienastanlihpus čuožžu mo galggat addit personjienaid.

Ná attát personjiena:

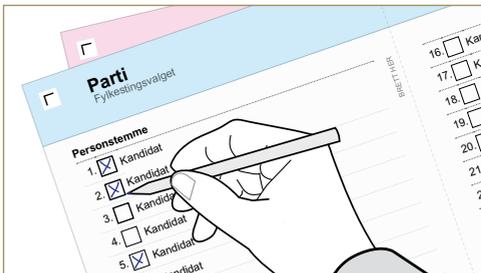
Gielddastivraválggain:

1) Russe ruktái evttohasaid nama bokte geaidda háliidat addit personjiena. Sáhtát addit personjiena nu olu kandidáhtaide go háliideaččat.

2) Čále eará bellodagaid/joavkkuid evttohasnamaid sierra sadjái jienastanlihpus. Jienastanlihpus čuožžu man galle evttohasnama don sáhtát čállit.

Fuomáš ahte jus don attát eará bellodaga/joavkku evttohassii personjiena, de sirdojuvvo nu gohčoduvvon listojietna nuppi bellodahkii/jovkui. Dát sáhttá váikkuhit giielddastivramandáhtaid juhkui.

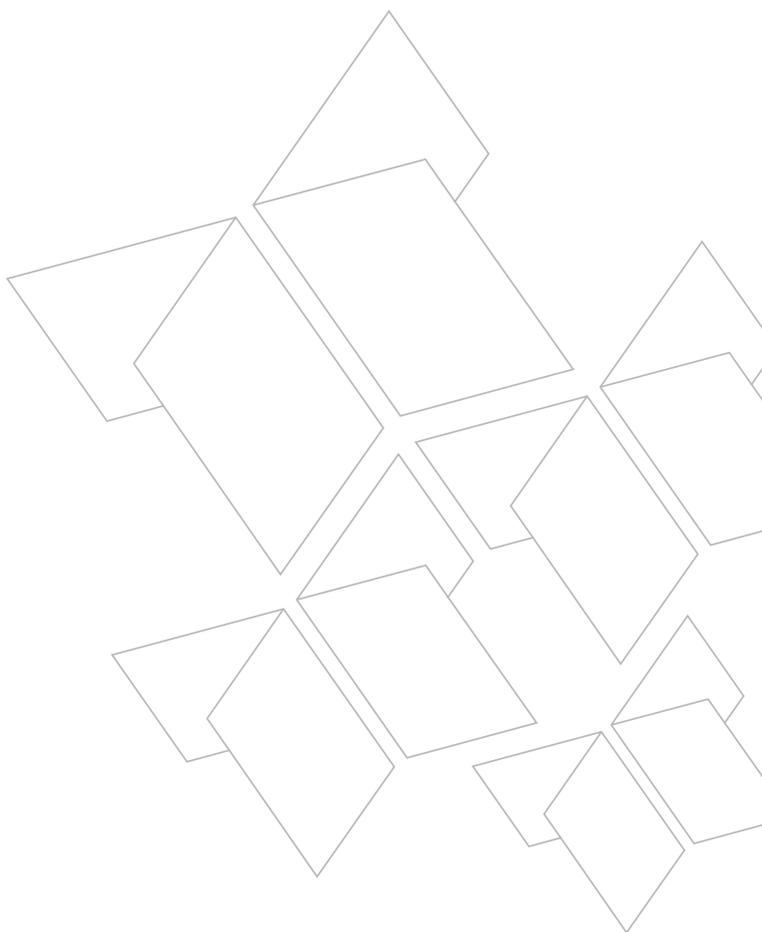
Fylkkadiggeválggain:

Russe ruktái evttohasaid nama bokte geaidda háliidat addit personjiena. Sáhtát addit personjiena nu mángga evttohassii go háliideaččat.

Geat valljeuvvojit?

lgnos rehkenast valgastivra man galle irasa iešguđet bellodagat dahje joavkkut ožžot gielddastivrii dahje fylkkadigg. Dasto lohk valgastivra personjienaid vai gvnnaha mat evttohasat valljeuvvojit juohke bellodagas dahje joavkkus.

Eanet dieđut leat dppe: valg.no

Válgadirektoráhtta almmuhan 2019:s.

Publikašuvdna gávdno maidái ođđadárogiillii, sámegiillii ja logi vierisgiillii.

Eanet dieđut válggaid birra leat dáppe: www.valg.no